

Nagyboldogasszony (augusztus 15.) Lk 1,39–56

„Áldott vagy az asszonyok között!”

A legősibb Mária-ünnep az Egyházban, Mária halálának és mennybevételének emléknapja. Az 5. századtól ismerték. Jeruzsálemben augusztus 15-én az „Istenszülő napjaként” ünnepelték. Kon-stantinápolyban erről az eseményről december 26-án emlékeztek meg. Neve „Natale”, vagyis mennyei születésnap. Dormitióának, elszenderülésnek is nevezték, görögül pedig Komesisnek. A gall liturgiában a 6–7. században tűnt fel Mária mennybevételének ünnepe. Rómában augusztus 15-én tartották.

A Mária-kultusz biblikus alapjait Lukács evangéliumában találhatjuk meg. Lukács egyébként is kiemelt szerepet tulajdonít a nőknek. A gyermekségtörténetben számos kiemelkedő jámbor nő szerepel: Mária, Erzsébet, Anna prófétaasszony. Ezek a történetben nemcsak isteni titkok hordozói, hanem teológiai műveltségükben is a férfi szereplők méltó partnerei. Mária teológiai műveltségére leginkább a neve alatt megjelenő „Magnifikát” (46–56) néven ismertté vált énekből következtethetünk. A problémát az okozza, hogy néhány latin kéziratban ennek az éneknek a szerzője a 46. versben nem Mária, hanem Erzsébet, akinek lelkiállapotára éppen úgy ráillik a himnusz mondandója. A szöveg, ha jobban megvizsgáljuk, egy halom bibliai idézet gyűjteménye. Mária a himnuszban a szegények egyházának szószólója. Saját állapotát megalázottságnak deklarálja, aki az üdvösség rendjében és Jézus születése miatt magasba emelkedik. Pontosan tudja, élete összekapcsolódik az Egyházzal, és a hívek egyetlen nemzedéke sem fog megfeledkezni róla. Lukács evangélista ebben az énekben megszólaltatja a maga Egyházának Mária-tiszteletét, egyben dokumentálja azt is, hogy Jézus anyja a maga korában, Kr. u. 70 körül elnyeri a közösségben kiemelt tiszteletét.

Az énekből az látszik, hogy a társadalom a vagyonosok, és a szegények csoportjára oszlik, amely megfelel a hatalom és az elesettség két csoportjának is. A hatalmasok egyben uralkodnak is alattvalóikon, tulajdonuknak tekintik az embereket. De akik saját maguknak emeltek trónt, azoknak az életében fordulat következik

be, mert onnan Isten maga taszítja le őket. Isten ugyanis az így felszabaduló helyeket kedveltjeinek adja, hogy a korábban megaláztakat felemelje.

Köztudott, hogy XII. Pius pápa 1950. november 1-jén dogmaként hirdette ki, hogy Mária testestül lelkestül felvétetett a mennybe (Munificentissimus Deus bulla). Ezzel együtt azonban nem mondta ki, hogy Mária halála és feltámadása ugyanaz lenne, mint Jézusé, az ő Fiáé, egyébként is ez a kijelentés ún. „sententia pia” vagyis jámbor kijelentésnek számított csupán. De annyi bizonyos, hogy amint ezen elképzelés gyökerei után kutatunk, már a 2. században találunk nyomokat. Ami azt jelenti, hogy Mária elszenderüléséről és tranzi-tusáról ettől az időtől kezdve olvashatunk történeteket, jeleként a mennybemenetelével kapcsolatos hit narratív megfogalmazásának. Mindezek a halhatatlanság kérdését körvonalazzák, Mária tranzi-tusának leírása az apokrifekben hasonló Hénok és Illés mennybe-meneteléhez. Mária elszenderüléséről vagy mennybemeneteléről, valamint mennyei tartózkodásáról a 2. századi apokrif írás, Mária evangéliuma is beszámol. Az 5. században az etióp irodalomban találkozunk az elszenderülés könyvével. Mária temetéséről is elő-ször az 5. században olvashatunk. A korabeli Pszeudo-János köny-ve is beszámol Mária elszenderüléséről és mennybeviteléről.

Szent Bernát azt írja: *„A dicsőséges szűz ma felmenvén a menynyek-be, minden bizonnyal nagymértékben növelte az égi lakók örömét. Hiszen ő az, akinek üdvözlő szavára azok is örömben törtek ki, kik meg sem szü-lettek.”*

Mária üdvtörténeti szerepe az Újszövetségben gyakran kapcsolódik fájdalmas és megalázó eseményekhez. Ezekkel a gyötrelmekkel ellentétben áll ez a himnusz, amely egy Istenben ujjongó asz-szony énekét tárja elénk. Az ősegyházban igen tisztelték Máriát, nem tudták elfogadni, hogy élete tragikus véget érjen. Akit a hívek között elsőnek tartottak, arról úgy vélték, mennyei megjelenése is dicsőséges. Isten saját anyját bizonnyal megdicsőítette.